

(*Avarul*) are loc în 1818. (De atunci, majoritatea comediilor lui au fost tălmăcite și reprezentate în românește. Printre traducători se numără personalități de vază, ca I.H. Rădulescu, C. Negruzzi, I. Ghica, etc. „Alegerea pieselor lui Molière pentru a fi tipărite și jucate indică preferința pentru operele în care e prezentată satira moravurilor (*Amfitrion*, *Silida căsătorie*), în care se accentuează critica burgheziei care imită felul de viață aristocratic și aspiră la titluri de noblete (*Georges Dandin*, *Bădăranul boerit*) ... Toate aceste traduceri, fără a atinge nivelul corespunzător originalelor franceze, reușesc să familiarizeze publicul român cu un număr remarcabil de comedii molieriste”¹.

Nicolae Iorga atestă că *Georges Dandin* a fost tradus la noi mai întâi în grecește, de C. Aristia, în 1827, (traducere apărută la Tipografia nouă din București²), iar G. Oprescu publică două pagini de facsimil ale acestei traduceri³. Tot el arată că această piesă a fost tradusă în românește de Gr. Grădișteanu-fiul⁴. Într-un studiu documentar George Călinescu publică lista pieselor traduse până în 1836 (cf. „Gazeta teatrului național”, 1836, nr. 3, p. 32), menționând și pe cele aflate sub tipar. Printre ele se numără și *George Dandin sau Bărbatul încornorat de la Molier* (sic), în traducerea lui D. Maiorul Voinescu⁵. Din compararea datelor reiese că varianta românească este anterioară celei bulgare, ceea ce constituie un argument în plus în sprijinul afirmației de mai sus. Orizontul cultural al traducătorului atestă, de altfel, o bună cunoaștere a limbii române⁶ (nu și a limbii franceze), iar unele particularități de stil întâlnite în traducere trădează varianta românească după care a lucrat autorul. Versiunii bulgare. Iată câteva exemple:

Любен: Никак, никак. Имаш ухота да ме водиш за носа.

Клитандру: Вярвам. Имаш и мина на много изкусен човек (p. 62);

Г. Данден: Защото се виждаш утеснена от всички страни (p. 77);

Liuben: De loc, de loc. Ai poftă să mă duci de nas.

Klitandru: Cred. Ai și mina unui om foarte prefăcut!

G. Dandin: Pentru că te vezi strîmtorată din toate părțile.

În traducere întâlnim și interjecții românești, ca *phăi*, *aoleu*, sau expresii de tipul: *целувам ти ръцете* „sărut mâinile”, *каква сладост* „ce plăcere”, *къде дяволите остана* „unde dracu ai rămas”, *ще ти дам през носа* „o să-ți dau peste nas” etc.

În text mai întâlnim și un alt element care sugerează izvorul românesc al traducerii: multe nume ale personajelor piesei sînt bulgarizate — fapt caracteristic pentru acea epocă *Liuben*, *Anghelinka*, *Gheorghii Danden*, însă numele lui *Клитандру* este românizat, prin terminația *u*. Dacă ar fi fost bulgarizat, ar fi trebuit să fie *Клитандѐф*.

¹ G. Oprescu, *Istoria teatrului în România*, București, 1965, p. 268–269.

² N. Iorga, *Molière și Românii*, „Revista Istorică”, anul VIII, 1922, nr. 1–3, p. 4–5.

³ G. Oprescu, *op. cit.*, p. 269.

⁴ *Ibidem*, p. 269, cu titlul *Georges Dandin sau Bărbatul cornorat în părere*.

⁵ G. Călinescu, *Material documentar*, „Studii și cercetări de istorie literară și folclor”, 1959, nr. 1–2, p. 386.

⁶ Al. Burmov și M. Stoianov, *op. cit.*, p. 231, coloana II.